



آبیاری موقوفه‌های مدرسه مروی

موقعیت:
روستای
قمی‌آباد

نام:
۲ رشته قنات
قمی‌آباد

در شرق ری و درست در ضلع جنوبی روستای قلعه‌نو و طالب‌آباد در قریه قمی‌آباد، ۲ رشته قنات دایر است. به گفته عبدالحسین هاشمی، پژوهشگر حوزه حقوق آب، ۲ رشته قنات قمی‌آباد به دلیل قرارگیری در نزدیکی تپه باستانی تپه‌میل دارای قدمتی چند صدساله است. تمامی پلاک قریه قمی‌آباد موقوفه مدرسه مروی است و کشاورزان مزارع غلات، صیفی و ذرت را از ۲ رشته قنات دایر قمی‌آباد با آبدهی بیش از ۲۰۰ لیتر بر ثانیه سیراب می‌کنند.

قناتی با دبی ۴۰ لیتر در ثانیه

موقعیت:
روستای
نجم‌آباد

نام:
قنات
نجم‌آباد

نجم‌آباد از روستاهای بخش قلعه‌نو شهرستان ری است و در جنوب کمربندی دوم تهران قرار دارد. منابع اصلی تأمین آب کشاورزی روستای نجم‌آباد ۲ رشته قنات است که یک رشته آن در حال حاضر دایر است. به گفته سمیرا چزغه، پژوهشگر قنات‌های ری، میله‌چاه‌های قنات نجم‌آباد با دبی ۴۰ لیتر در ثانیه از ضلع شرقی پالایشگاه تهران آغاز می‌شود و در اراضی اسماعیل‌آباد عبور می‌کند و کمربندی دوم تهران را قطع کرده و در فاصله تقریبی ۲۰۰ متری روستا آفتابی می‌شود.

منبع تأمین آب ۲ آبادی

موقعیت:
روستای
کریم‌آباد

نام:
کریم‌آباد
تهران‌چی

تا دلتان بخواهد در حریم آبد قنات کریم‌آباد چاه حفر شده و دبی‌اش حدود ۴۰ لیتر در ثانیه است. به گفته عبدالحسین هاشمی، این قنات ۶ دانگ است و ۲ آبادی از آن استفاده می‌کنند. ۴ دانگ این قنات متعلق به کریم‌آباد تهران‌چی موقوفه است و ۲ دانگ آن متعلق به روستای شمس‌آباد است که در جنوب کریم‌آباد قرار دارد و با این میزان دبی در اراضی این روستاها می‌توان حدود ۶۰ هکتار گندم کاری و ۴۰ هکتار زراعت بهاره داشت.

تعهد حاج اسماعیل فلاح به قنات‌داری



نام:
قنات
طالب‌آباد

موقعیت:
روستای
طالب‌آباد

و از مادر چاه خارج می‌شود. علاوه بر این اقدام که شخصاً انجام می‌داد، نگرهبانی هم داشت که هر روز صبح با اسب همه میله‌چاه‌ها را تا شهری و قلعه‌نو برای حفاظت و نگهداری دائمی از قنات، بررسی می‌کرد. در گذشته در طالب‌آباد حدود ۲۰ آینه اربابی (بنه‌ای که نیروی شخم را ارباب تأمین می‌کرد) وجود داشت. براساس گردش آبی ۱۲ بنه، آب هر شبانه روز در اختیار یک بنه زراعی قرار می‌گرفت. هاشمی این موضوع را مطرح می‌کند و می‌گوید: «پس از اصلاحات ارضی، از سال ۱۳۴۲ به بعد، ۶۰ کشاورز دیگر در کنار فلاح که پیش از این به تنهایی مالک آبادی بود و مسئولیت حفاظت از قنات را به عهده داشت، مسئولیت اداره قنات را عهده‌دار می‌شوند.»



جاذبه بکر گردشگری در کنار تپه‌های باستانی



نام:
قنات
چال‌طرخان

موقعیت:
شهرری
قلعه‌نو

قنات چال‌طرخان به دلیل قرار گرفتن در نزدیکی تپه‌میل، از اماکن تاریخی و قدیمی می‌تواند به عنوان یک جاذبه گردشگری غنی مورد استفاده قرار بگیرد. سمیرا چزغه، پژوهشگر قنات‌های ری در حالی که از این قنات به عنوان املاک موقوفه «سهام‌الدوله جلیوند» یاد می‌کند، می‌گوید: «این قنات همچون دیگر قنات‌ها پس از حمله مغول دچار فقرت شده و شکل امروزی‌اش نتیجه بازسازی است که در دوره قاجاریه انجام شده است. به لحاظ تقسیمات کشوری چال‌طرخان روستایی از توابع بخش قلعه‌نو شهرستان ری است.» به گفته چزغه، ۶ دانگ پلاک ثبتی ۱۸۲ چال‌طرخان به مساحت هزار و ۱۵۳ هکتار از موقوفات عام سهام‌الدوله جلیوند و منابع اصلی تأمین آب کشاورزی آن ۳ رشته قنات به نام‌های بزرگ چال‌طرخان، با آبدهی متغیر ۱۱۰ لیتر بر ثانیه، قاسم‌آباد چال‌طرخان با آبدهی تقریبی ۱۳۰ لیتر بر ثانیه و زروق چال‌طرخان با آبدهی تقریبی ۴۰ لیتر بر ثانیه است. قنات چال‌طرخان از سویی به دلیل همجاری با تپه باستانی میل و قصر بهرام گور و از سوی دیگر نزدیکی‌اش به دریاچه عشق‌آباد که با حدود ۶۰ هکتار مساحت، محلی برای پرورش ماهی است، در فصل بهار موقعیت بکری برای گردشگران فراهم می‌کند.



مرمت این قنات ۳ روستا را زنده می‌کند



نام:
قنات
گل‌تپه

موقعیت:
روستای
کریم‌آباد

قنات اصلی گل‌تپه که از اراضی روستای کریم‌آباد عبور می‌کند و به سمت قاسم‌آباد می‌رود، در اثر بحران مشارکت در حفظ تأسیسات آبی (قنات) به تدریج از اوایل دهه ۶۰ دچار اختلال شده و متأسفانه در حال حاضر آب آن از طریق زهکشی تأمین می‌شود. این موضوع مهمی است که پژوهشگر حوزه حقوق آب ری ابتدا به آن می‌پردازد و می‌گوید: «این زهکشی در دهه اول انقلاب توسط جهاد کشاورزی احداث شده و آبدهی تقریبی این تأسیسات آبی حدود ۲۳۰ تا ۲۴۰ لیتر در ثانیه تخمین زده می‌شود.» عبدالحسین هاشمی با تأکید بر تأثیرات مثبتی که احیای رشته اصلی قنات گل‌تپه بر دبی آب دارد، می‌گوید: «با تعمیر و مرمت قنات گل‌تپه نه تنها موضوع آب کشاورزی اراضی زراعی این روستا تأمین و پایدار می‌شود، بلکه اراضی پیرامونی محور اصلی قنات در روستای کریم‌آباد و قاسم‌آباد که در حال حاضر با بالا بودن ایست‌آبی و بعضاً زه‌گرفتگی مواجه است، ایست‌آبی نرمال پیدا می‌کند و تهدید تبدیل به فرصت می‌شود.»

